

Sygn. akt V Ns 2183/14

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2017 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Lidia Mierzyńska

Protokolant: Magdalena Waligóra

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2017 r. w Poznaniu,

na rozprawie

sprawy z wniosku:

I. W.

przy udziale:

L. F., A. S., M. S.

o zmianę postanowienia z dnia 4 grudnia 2013 roku o stwierdzeniu nabycia spadku po M. F.

1. oddała wniosek,
2. kosztami postępowania obciąża wnioskodawczynię i uczestniczki w zakresie przez nie poniesionym.

SSR Lidia Mierzyńska

UZASADNIENIE

W dniu 03 listopada 2014 r. I. S. wniosła o zmianę prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 04 grudnia 2013 r., sygn. akt I Ns 700/12 o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym M. F., poprzez stwierdzenie, że spadek po zmarłym w dniu 25 listopada 2011 r. M. F., ostatnio zamieszkałym w P., nabyły na podstawie testamentu notarialnego z dnia 22 czerwca 2006 r. oraz oświadczenia o odrzuceniu spadku z dnia 26 marca 2012 r., I. S. i A. S..

W uzasadnieniu wnioskodawczyni wskazała, że prawomocnym postanowieniem z dnia 04 grudnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt I Ns 700/12 tuż. Sąd stwierdził, że spadek po zmarłym w dniu 25 listopada 2011 r. M. F. nabyły na podstawie ustawy: L. F. w 1/2 części oraz I. S. i A. S. po 1/4 części. M. S. dopiero w dniu 27 sierpnia 2014 r. odnalazła testament notarialny sporządzony przez spadkodawcę, w którym do dziedziczenia – jako wyłącznego spadkobiercę powołał on swoją córkę M. S.. Wnioskodawczyni, ani nikt z bliskiej rodziny nie posiadali wiedzy o pozostawieniu przez M. F. testamentu. Wnioskodawczyni wskazała, że zostały spełnione przesłanki z art. 679 § 1 k.p.c. i wobec odrzucenia spadku przez M. S. wyłącznymi spadkobiercami pozostają I. S. i A. S..

W odpowiedzi uczestniczka postępowania L. F. podała, że nie kwestionuje testamentu notarialnego M. F. z dnia 22 czerwca 2006 r.

Zarządzeniem z dnia 18 stycznia 2016 r., zmienionym zarządzeniem z dnia 04 maja 2016 r., dla nieznannej z miejsca pobytu uczestniczki postępowania A. S. został ustanowiony kurator w osobie jej ojca - K. S., dla reprezentowania jej interesów w niniejszym postępowaniu.

W piśmie procesowym z dnia 19 stycznia 2016 r. wnioskodawczyni podała, że M. S. odrzuciła spadek po zmarłym M. F. 26 marca 2012 r., o czym uczestniczka L. F. została poinformowana. Oświadczenie o odrzuceniu spadku składa się raz, przed sądem lub notariuszem, i oświadczenie to nie może być odwołane. Zmiana podstawy dziedziczenia nie ma wpływu na złożone oświadczenie o odrzuceniu spadku. M. S. nie złożyła oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia o odrzuceniu spadku, a przed tut. Sądem nie toczyło i nie toczy się postępowanie w przedmiocie zatwierdzenia takiego oświadczenia.

W piśmie procesowym z dnia 02 lutego 2016 r. uczestniczka postępowania L. F. wniosła o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym M. F. i stwierdzenie, że spadek po nim nabyła jego córka M. S.. Wskazała, że przedmiotowy testament nie został zakwestionowany przez żadnego z uczestników postępowania, a zgodnie z jego treścią spadkodawca do całości spadku powołał swoją córkę M. S.. Nadto M. S. odrzuciła spadek 26 marca 2012 r. po swoim ojcu jedynie jako spadkobierca ustawowy, a nie testamentowy. Po odnalezieniu testamentu notarialnego M. S. w ustawowym 6-miesięcznym terminie, nie odrzuciła spadku jako spadkobierca testamentowy.

Postanowieniem z dnia 10 marca 2016 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestniczki postępowania M. S..

W piśmie z dnia 27 czerwca 2016 r. uczestniczka postępowania M. S. przychyliła się do stanowiska wnioskodawczyni, wnosząc o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym M. F. i stwierdzenie, że spadek po nim nabyły na podstawie testamentu notarialnego z dnia 22 czerwca 2006 r. jej córki I. W. i A. S..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 czerwca 2006 r. M. F. sporządził testament notarialny, w którym do całości spadku powołał swoją córkę – M. S..

dowód: testament z dnia 22.06.2006 r. – k. 8, dokumenty w aktach testamentowych sygn. I Ns 2184/14

W dniu 25 listopada 2011 r. zmarł M. F., ostatnio stale zamieszkiwał w P..

W dacie zgonu był żonaty z L. F. i miał jedno dziecko: M. S..

W dniu (...) córka spadkodawcy M. S. złożyła przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po M. F.. M. S. ma dwie córki: I. W. i A. S..

Wnioskodawczyni I. W., ani uczestniczki postępowania A. S. i L. F. nie składały oświadczeń o odrzuceniu spadku, nie zrzekały się dziedziczenia, ani nie zostały uznane za niegodne dziedziczenia.

dowód: odpis skrócony aktu zgonu spadkodawcy, odpis skrócony aktu małżeństwa uczestniczki postępowania L. F. – k. 3 akt I Ns 700/12 SR Nowe Miasto i W. w P., odpis skrócony aktu małżeństwa wnioskodawczyni – k. 67, akt notarialny z dnia 26.03.2012 t. (k. 68-70), odpis skrócony aktu urodzenia uczestniczki A. S. – k. 27 akt I Ns 700/12 SR Nowe Miasto i W. w P., zapewnienie spadkowe wnioskodawczyni I. W. – k. 148-149, zeznania uczestniczki postępowania L. F. – k. 149, zeznania uczestniczki postępowania M. S. – k. 190, dokumenty w aktach odrzucenia spadku I Ns 871/12.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 04 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu stwierdził, że spadek po M. F., zmarłym 25 listopada 2011 r. w P., ostatnio stale zamieszkałym w P. nabyły na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza: żona L. F. (z d. K.) w 1/2 części, wnuczka A. S. w 1/4 części i wnuczka I. S. w 1/4 części.

dowód: postanowienie z dnia 04.12.2013 r. – k. 126 akt I Ns 700/12 SR Nowe Miasto i W. w P., zapewnienie spadkowe wnioskodawczyni I. W. – k. 148-149, zeznania uczestniczki postępowania M. S. – k. 190.

W sierpniu 2014 r. M. S., porządkując rodzinne archiwum, znalazła testament notarialny M. F. sporządzony dnia 22 czerwca 2006 r., w którym do całości spadku powołał swoją córkę – M. S..

dowód: zapewnienie spadkowe wnioskodawczyni I. W. – k. 148-149, zeznania uczestniczki postępowania M. S. – k. 190

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów.

Na miano wiarygodnych zasługiwały zapewnienie spadkowe oraz zeznania wnioskodawczyni **I. W.** oraz zeznania **M. S.**, albowiem w zakresie dotyczącym kręgu spadkobierców i porządku dziedziczenia po M. F., jak również okoliczności odnalezienia testamentu notarialnego z dnia 22 czerwca 2006 r., były one spójne i znajdowały wsparcie w złożonej do akt dokumentacji.

Na miano wiarygodnych zasługiwały powołane wyżej **dokumenty** oraz ich kserokopie, świadczące o istnieniu dokumentów źródłowych o tej samej treści. W ocenie Sądu stanowią one wiarygodny i wartościowy dowód w sprawie. Ich autentyczność nie została bowiem zakwestionowana, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 679 kpc § 1 - 3 kpc dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku. Ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może tylko wówczas żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość.

Wniosek o wszczęcie takiego postępowania może zgłosić każdy zainteresowany.

W razie przeprowadzenia dowodu, że spadek w całości lub w części nabyła inna osoba niż wskazana w prawomocnym postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, sąd spadku, zmieniając to postanowienie, stwierdzi nabycie spadku zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy M. S., która była uczestniczką postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po M. F., zakończonego prawomocnym postanowieniem z dnia 04 grudnia 2013 r., odnalazła w dniu 27 sierpnia 2014 r. testament notarialny M. F. z dnia 22 czerwca 2006 r. W dniu 03 listopada 2014 r. jej córka I. W. złożyła wniosek o zmianę w/w postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Zachowany został zatem termin oraz warunki złożenia takiego wniosku przewidziane w powołanym wyżej art. 679 § 1 i 2 kpc.

Tym niemniej w okolicznościach analizowanej sprawy brak było podstaw do zmiany prawomocnego postanowienia z dnia 04 grudnia 2013 r., albowiem treść odnalezionego przez M. S. testamentu notarialnego z dnia 22 czerwca 2006 r., wobec złożonego przez nią oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. F., nie wpłynęła na zmianę ani podstawy dziedziczenia po M. F., ani kręgu jego spadkobierców i ich udziałów w spadku, stwierdzonych już przez Sąd w przedmiotowym postanowieniu. Tym samym nie zachodziły przewidziane w art. 679 § 3 kpc przesłanki wydania orzeczenia zmieniającego to postanowienie.

Zgodnie z art. 926 § 1 i 2 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

Postanowieniem z dnia 04 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu (sygn. akt I Ns I Ns 700/12) stwierdził, że spadek po M. F. nabyły na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza: żona L. F. w 1/2 części, wnuczka A. S. w 1/4 części, wnuczka I. S. w 1/4 części. W odnalezionym po wydaniu tego orzeczenia testamencie notarialnym z dnia 22 czerwca 2006 r. M. F. do całości spadku powołał swoją córkę M. S.. M. S. złożyła jednak przed notariuszem oświadczenie o odrzuceniu spadku po M. F.. Za trafne przy tym w świetle art. 1014 kc i art. 1021 kc Sąd

uznał prezentowane przez M. S. stanowisko, że skoro już raz w dniu 26 marca 2012 r. odrzuciła spadek po M. F., to po znalezieniu testamentu z dnia 22 czerwca 2006 r. nie było konieczności ponawiania przez nią tego oświadczenia, tym bardziej że jej stanowisko w tej kwestii nie uległo zmianie.

Zgodnie z art. 1020 kc spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku. W testamencie notarialnym z dnia 22 czerwca 2006 r. M. F. nie powołał innego, poza M. S., spadkobiercy testamentowego na wypadek, gdyby nie chciała ona lub nie mogła dziedziczyć. Tym samym nie zachodziło przewidziane w art. 963 kc podstawienie. Ponieważ M. F. powołał w analizowanym testamencie wyłącznie jednego spadkobiercę – M. S., nie znajduje zastosowania przepis art. 965 kc, regulujący instytucję przyrostu.

W przedstawionej sytuacji zatem, skoro jedyny spadkobierca testamentowy M. F. odrzucił po nim spadek i jest traktowany w związku z tym jakby nie dożył otwarcia spadku, a testament z dnia 22 czerwca 2006 r. nie zawiera zapisu o podstawieniu (art. 963 kc), to spadek po nim nabywają spadkobiercy ustawowi wskazani w art. 931 kc. Zaktualizowała się bowiem norma zawarta w art. 926 § 2 kc, zgodnie z którym dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy (...) żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

Błędne było przy tym stanowisko wnioskodawczynie, że skoro M. S. odrzuciła spadek po M. F., to w jej miejsce wchodzi jej córki: I. W. i A. S., nabywając spadek po M. F. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 22 czerwca 2006 r. po 1/2 części. Takie wnioskowanie nie znajduje podstaw w obowiązujących przepisach prawa. Zawarta w art. 931 § 2 kc regulacja dotyczy wyłącznie dziedziczenia ustawowego. Córki M. S. mogłyby, wobec złożonego przez nią oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. F., nabyć po nim spadek na podstawie testamentu, tylko wówczas gdyby testator zamieścił stosowany zapis o podstawieniu w swoim testamencie. Takiego postanowienia, jak to już wyżej zostało wskazane, testament M. F. nie zawiera.

Zgodnie z art. 931 § 1 i 2 kc w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych.

Jak wynika z zapewnienia spadkowego wnioskodawczynie, M. F. w chwili śmierci pozostawał w związku małżeńskim z L. F.. Miał jedną córkę M. S., która odrzuciła po nim spadek i w związku z tym na mocy art. 2010 kc jest traktowana, jakby nie dożyła otwarcia spadku. Przypadający jej, wynoszący 1/2 części, udział w spadku przypadł zatem po połowie jej córkom (wnuczkom spadkodawcy): I. W. i A. S..

Reasumując, spadek po M. F. nabyły na podstawie ustawy: żona L. F. w 1/2 części, wnuczka I. W. w 1/4 części, wnuczka A. S. w 1/4 części. W przedstawionych okolicznościach brak było zatem podstaw do zmiany postanowienia Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 04 grudnia 2013 r. wydanego w sprawie I Ns 700/12.

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie powołanych wyżej przepisów orzekł jak w punkcie 1. postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

SSR Lidia Mierzyńska